

Kadeti sa upitnom prošlošću

Granicu Bosne i Hercegovine (BiH), dužine 1.551 km, od švercera i krijumčara ljudima, čuva 2.039 graničnih policajaca. Njima će se pridružiti i nove kolege, među kojima se nalaze i oni koji su u prošlosti imali problema sa zakonom.

Od oko 1.700 prijavljenih, njih 121, uključujući i 10 sa policijskim dosjeom, je izabrano za prijem u Graničnu policiju BiH. Primljeno je i 25 kandidata za koje nije izvršena provjera.

Za spomenutu desetoricu SIPA je utvrdila da su 'bili, ili su još uvijek, predmet interesiranja i obrade mjerodavnih pravosudnih organa ili agencija za provođenje zakona u BiH.' Novinari Centra za istraživačko novinarstvo (CIN) iz Sarajeva došli su u posjed dokumenta gdje se Emir Škalja, jedan od kadeta, dovodi u vezu sa krađom motornih vozila, provalnom krađom i omogućavanjem uživanja opojnih droga.

Primljeni kadeti će provesti godinu dana na obuci nakon čega će se uključiti u policijske patrole. Jedan od spornih 10 kandidata čiji je izbor odobren, na kraju ipak nije primljen jer protiv njega ima pravosnažna presuda.

Direktor Granične policije BiH Vinko Dumančić, koji je potpisao prijem svih kandidata, brani svoju odluku. Pohvalio je svoju agenciju kao jednog od najznačajnijih segmenata u državnom sistemu sigurnosti.

'Autoritet se stiče radom, poštenjem, odnosom prema poslu', kaže Dumančić.

Državna agencija za istrage i zaštitu odbila je otkriti imena, kao i krivična djela ili prekršaje koje su počinili tek primljeni kadeti, pravdajući to zakonskim odredbama o zaštiti ličnih podataka.

Međutim, iz dokumentacije se vidi da je Škaljo, zet jednog od načelnika, osuđen 2007. godine na kaznu od mjesec dana zatvora, uslovno na jednu godinu, za krivično djelo 'omogućavanje i uživanje opojnih droga'. Presuda je izbrisana iz evidencije u januaru ove godine. Iz izvještaja SIPA-e se može vidjeti da se Škaljo nalazi u operativnoj evidenciji policije zbog različitih krivičnih dijela.

Dumančić je rekao da nije siguran koliko je tačno kadeta sa policijskim dosjeom primljeno u novoj klasi. Sa sigurnošću nije znao ni koliko je kadeta primljeno.

'Bilo ih je pet, šest, devet, nemam pojma, ne znam tačno koliko ih je bilo ali bilo je.' Dodaje da je sve urađeno u skladu sa zakonom, i da on ima svoje argumente za primanje ovih ljudi u službu.

'Moguće da je njemu nađen gram droge u nekom tamo džepiću. Moguće da je taj popio, moguće da je navodno u autu sjedio, obio kiosk tamo neko deseti.'

'Ja sam bio razmišljanja da ne primim nikoga od njih', kaže Dumančić. Nakon razmatranja on je došao do zaključka bi se odbijeni kadeti mogli žaliti, sa dobrim šansama da dobiju slučaj na sudu. Tako da je bio pragmatičan i primio ih.

Zakon je jasan po ovom pitanju: kandidati za policijsku službu ne smiju biti osuđivani niti se protiv njih smije voditi krivični postupak. No, brisanje presuda i policijski dosje podložne su ličnim tumačenjima.

Dumančić kaže da ovo nije prvi put da prima kadete koji imaju policijski dosje, mada nije mogao navesti koliko takvih slučajeva je bilo u prošlosti ili koliko ih je ukupno među pripadnicima granične policije.

Na konkurs za kadete koji je objavljen u ljeto prošle godine prijavio se velik broj kandidata. Da li su izabrani najbolji, od oko 1.700 prijavljenih, Dumančić nije siguran.

Procedura izbora novih kadeta podrazumijeva raspisivanje konkursa. Kandidati prolaze kroz testove znanja i fizičke spremnosti, zdravstveni pregled i intervju. Zatim se formira lista kandidata koji ulaze u uži izbor. Ti kandidati idu na provjeru SIPA-e koja šalje izvještaj Graničnoj policiji.

Proces prijema nove generacije kadeta nagleda Policijska misija Europske unije u BiH (EUPM). Klaus Groebel, savjetnik za ljudske resurse pri EUPM-u kaže da je proces odabira urađen u skladu sa standardima koji važe za granične policije u Europi.

Dumančić je rekao da EUPM ima kopiju izvještaja SIPA-e. Groebel, međutim, kaže da je za 10 spornih imena saznao od novinara.

Dodaje da je EUPM spreman poduzeti potrebne aktivnosti ako im se predoče dokazi.

'Ako imate dokaze o tome zamolit ću vas da mi pokažete te dokaze i ja ću se odmah pobrinuti za to i naći rješenje za suspendiranje takvih ljudi.'

Mustafa Ovčina, načelnik Uprave za administraciju u Graničnoj policiji BiH kaže da lično nije imao nikakvog uticaja na izbor svog zeta Škalje i da njegov izbor smatra opravdanim. Dodaje da tri člana njegove porodice rade u Graničnoj policiji BiH.

Prema njegovim riječima, Škaljo je na testu općeg znanja odgovorio tačno na sva osim jednog od 50 pitanja. Savjetnik pri EUPM-u se složio da je tako visok procent tačnih odgovora rijetkost i predstavlja znak iznimnog talenta i pripremljenosti. Ovčina kaže da svakome treba dati šansu, uključujući i Škalju koji je već dva puta konkurisao na poziciju kadeta, ali je odbijan sve dok mu presuda nije izbrisana.

Ovčina je optimista i smatra da je moguće da osoba koja je u svojoj prošlosti imala problema sa zakonom pređe na drugu

stranu.

'A jel' to nešto loše ako je neko odlučio i promijenio svoj film životni. Ja, naprotiv, mislim da to nije loše. Apsolutno je moguće. Ljudi učine ko zna šta pa ima pokajanje...'

Škaljo nije želio razgovarati sa novinarima CIN-a.

Regrutovanje i zapošljavanje pripadnika granične policije iznimno je važno za sigurnosti zemlje. Nepropusne i sigurne granice su uslov za prijem u Europsku Uniju, a profesionalni policajci bez mrlje u svom životopisu će biti daleko spremniji da to i ostvare.